

HANDLINGSPLAN FÖR

Ökad skolnärvaro

Rutinen gäller från:

2024-02-29

Verksamhet:

Barn- och utbildningsförvaltningen

Diarienummer:

2024/00043

Innehåll

Handlingsplan för ökad skolnärvaro	2
Inledning	2
Syfte	2
Mål	2
Definition av frånvaro	3
Anmäld frånvaro	3
Sjukfrånvaro	3
Ledighet	3
Ogiltig frånvaro	3
Hög frånvaro	3
Insatser	3
Tillgänglig lärmiljö	3
Trygghet/delaktighet	4
Organisatorisk medvetenhet	4
Riktade insatser	5
Riskfaktorer	5
Kvalitativt uppföljningsarbete	6
Kommungemensam rutin för ökad skolnärvaro	7

Handlingsplan för ökad skolnärvaro

Inledning

Enligt skollagen ska alla barn och ungdomar bosatta i Sverige, oberoende av sociala och ekonomiska förhållanden ha lika tillgång till utbildning i skolväsendet (1 kap 8§ skollagen). Skolplikten inträder höstterminen det kalenderår som barnet fyller sex år och upphör vid utgången av vårterminen det tionde året. Skolplikten innebär närvaroplikt, dvs skyldighet för barnet att delta i den utbildning som anordnas, om barnet inte är sjukt eller har annat giltigt skäl att utebli. Skolplikten omfattar vårdnadshavarens ansvar att se till att barnet går till skolan och tar del av undervisningen. Skolplikten innebär även ett ansvar för Håbo kommun att säkerställa att eleven fullgör sin skolplikt.

Denna handlingsplan är gemensam för Håbo kommuns grundskolor och bygger på den lagstiftning som skolan styrs av dvs skollagen samt forskning och beprövad erfarenhet. Handlingsplanen är ett styrdokument för hur vi i skolan ska arbeta främjande, förebyggande och åtgärdande för att nå en hög skolnärvaro. Genom att skolan arbetar målmedvetet och systematiskt med proaktiva insatser skapas förutsättningar för att främja skolnärvaron.

En hög skolnärvaro ökar möjligheten för högre måluppfyllelse, fortsatta studier och ett inträde på arbetsmarknaden, vilket i sin tur skapar en delaktighet i ett demokratiskt samhälle och en ökad fysisk- och psykisk hälsa.

Handlingsplanen belyser de framgångsfaktorer som är viktiga i arbetet med att främja skolnärvaron. Att arbeta främjande handlar om att skapa en god lärmiljö och ett sammanhang där eleven känner sig inkluderad och utifrån elevens förutsättningar få ta del av en anpassad och strukturerad undervisning. Genom ett medvetet förhållningssätt skapa goda relationer och en god arbetsmiljö för alla elever.

Syfte

Handlingsplanen ska främja hög skolnärvaro och vara ett stöd i arbetet med att förebygga och åtgärda frånvaro.

Mål

- Att utveckla skolornas arbete med att främja, förebygga och åtgärda arbetet kring elevers skolnärvaro
- Att öka elevernas skolnärvaro
- Att ha ett likvärdigt arbetssätt inom kommunens för, grund- och gymnasieskola.
- Att implementera, vidmakthålla och utvärdera arbetet med denna handlingsplan

Definition av frånvaro

Anmäld frånvaro

Vårdnadshavaren alternativt myndig elev anmäler frånvaro till skolan varje dag som eleven är borta. Frånvaro som är anmäld av vårdnadshavare innebär inte nödvändigtvis en giltig frånvaro. Läraren måste, oberoende av om frånvaron anmälts eller ej, göra en aktiv och självständig bedömning av om frånvaron är giltig. Som giltiga skäl för frånvaro räknas bland annat sjukdom, beviljad ledighet eller befrielse från undervisningen i enlighet med skolförfattningarna.

Sjukfrånvaro

Vårdnadshavare alternativt myndig elev ska enligt skolans rutiner anmäla till skolan samma dag om eleven är från varande på grund av sjukdom eller personliga skäl. Skolan uppmärksammar elever med hög eller upprepad sjukfrånvaro för bedömning av insatser. I en del fall kan det bli aktuellt för skolan att begära att en elev uppvisar ett läkarintyg eller på annat sätt styrker sjukdom för att avgöra om frånvaron är giltig eller ogiltig. Eleven kan inte tvingas till läkarundersökning men ett läkarintyg kan ha betydelse för hur frånvaron bedöms.

Ledighet

En elev får beviljas kortare ledighet för enskilda angelägenheter. Om det finns synnerliga skäl får längre ledighet beviljas (7 kap. 18 § skollagen). Blankett för ansökan om ledighet finns att hämta på kommunens hemsida. Rektor, eller den som rektor delegerat till, beslutar om ledighet. För ledighet längre än tio dagar får beslutet inte delegeras. Beslutet kan inte överklagas. Beviljas inte ledigheten och eleven trots detta inte närvarar i skolan betraktas frånvaron som ogiltig.

Ogiltig frånvaro

Om eleven uteblir från undervisningen utan frånvaroanmälan från vårdnadshavare alternativt myndigelev eller beviljad ledighet är frånvaron ogiltig. Detta gäller även om vårdnadshavare ansökt om ledighet men inte fått den beviljad. Ogiltig frånvaro är sen ankomst och avvikande från lektion. Skolan avgör om frånvaron är giltig eller ogiltig.

Hög frånvaro

Mer än 20 procent registrerad frånvaro under den senaste månaden betraktas som hög frånvaro och ska uppmärksammas av mentor/klasslärare oavsett om frånvaron är giltig eller ogiltig.

Insatser

Tillgänglig lärmiljö

Med bra lärmiljö menas att eleverna känner att de tillhör en grupp och att undervisningen är anpassad efter varje elevs förutsättningar. Det är viktigt att adekvat stöd sätts in tidigt och att undervisningen anpassas efter elevernas behov. Med det menas att det finns

tydliga ramar för det sociala och det pedagogiska under skoldagen. Lärares relationskompetens är en betydelsefull komponent för att elever ska vilja vara i skolan. Åsa Hirsh (2020) visar i sin forskning att det finns åtta aspekter som främjar det relationella ledarskapet i klassrummet och stärker elevers motivation och engagemang. Lärarna arbetar då med att:

- Skapa relationer av ömsesidig respekt
- Dela ansvaret för lärande med eleverna
- Anpassa undervisningen till individer och klasser
- Kommunicera att lärande är möjligt för alla
- Visa passion för undervisning och lärande
- Utforma lektioner som skapar motivation
- Betona kunskapens användarvärde framför formella krav
- Skapa trygga lärmiljöer

Trygghet/delaktighet

Alla elever behöver bli sedda och komma till tals. Bemötandet av varje elev och ett bra samarbete med hemmet är mycket viktigt för att stärka elevens trygghet. Skolpersonalen behöver vara flexibla och ha en förmåga att möta varje elevs individuella behov. Med trygghet menas att eleverna ska slippa trakasserier och kränkande behandling, i och utanför skolan.

Uppskattning och fungerande relationer betyder mycket för elevernas välbefinnande. Det är därför av yttersta vikt att alla elever känner sig sedda och bekräftade. En bra relation till någon vuxen, anger Helen Anderson (Ifous skolkärväro, 2019) som en viktig del för att öka skolkärväron.

Att som elev bli lyssnad på samt att få ha inflytande över sin skolvardag är viktigt. För att eleven ska känna sig delaktig måste den få en känsla av sammanhang - "KASAM". Det innebär enligt Antonovsky (2005) att eleven ska uppleva skolan som begriplig, meningsfull och hanterbar.

Organisatorisk medvetenhet

Med organisatorisk medvetenhet menas att ett medvetet utvecklingsarbete ständigt måste ske på organisationsnivå samt att lärarna måste få stöttning och kompetensutveckling.

Skolans elevhälsoarbete måste främst arbeta främjande och förebyggande. En generell förstärkt studie- och yrkesvägledning i undervisningen är ett viktigt verktyg för att vidga elevernas perspektiv inför deras framtida studie- och yrkesvägval.

Närvarorutinerna behöver vara väl förankrade hos skolans medarbetare. Digital registrering ger tillförlitlig information om hur skolkärväron ser ut i skolan och vilka effekter arbetet med skolkärväro ger.

Eleverna ska så fort som möjligt få det stöd de behöver för att kunna nå målen för utbildningen. Skolan behöver ha ett aktivt främjande arbete med fokus på att skapa trygghet, arbetsro och motivation till lärande. En god schemaläggning främjar närvaron i skolan. Skolan ska arbeta för att förhindra håltimmar i schemaläggningen så att eleverna så långt som möjligt får sammanhållna skoldagar.

Ifous rapportserie om skolnärvaro, 2019, beskriver även att stadieövergångar kan vara kritiska moment som är viktiga att skolorganisationen genomför på ett bra sätt. Det är även av yttersta vikt att samverka med vårdnadshavarna fungerar bra men även samverka med externa aktörer så som exempelvis socialförvaltningen, barn- och ungdomspsykiatri (BUP) och habilitering (HAB).

Riktade insatser

Förebyggande arbete innebär att försöka undvika att det oönskade sker, i det här fallet skolfrånvaro. Skolans uppgift blir därför att identifiera och kartlägga riskfaktorer som kan utgöra möjliga hinder för skolnärvaro. När risker och hinder analyseras möjliggör det en utgångspunkt för planering av förebyggande insatser på skolan.

Riskfaktorer

För att förebygga att elever inte hamnar i en problematisk skolfrånvaro behövs ett tidigt varningssystem. Enligt Skolverkets rapport Skolfrånvaro och vägen tillbaka (2010) har elever som hamnar i problematisk skolfrånvaro oftast en sanktionerad frånvaro från sina vårdnadshavare. Därför är all form av frånvaro, giltig som ogiltig, viktig att följa upp. Skolorna behöver signalera vikten av närvaro för eleverna och deras vårdnadshavare samt visa kopplingen till skolresultat, självkänsla och hälsa. Frånvaro ska alltid vara en punkt på dagordningen vid utvecklingssamtal.

Andra tidiga varningstecken är att hos gruppen elever med problematisk skolnärvaro finns en överrepresentation av barn med neuropsykiatriska diagnoser (NPF), inlärningssvårigheter samt barn till socialt utsatta föräldrar.

Skolverkets rapport beskriver att vissa ämnen har högre frånvaro än andra. Ett sådant ämne är idrott och hälsa. Men frånvaron behöver inte vara kopplad till ett ämne utan kan vara situationsbundet. Provet och redovisningssituationer är en sådan situationsbunden koppling som rapporten ser att elever kan stanna hemma för. Ungdomsstyrelsen (2013) har i intervju med 379 ungdomar som hamnat i problematisk skolnärvaro listat vad de anser varit faktorer som gjort de hamnat i denna situation.

Ur elevens perspektiv framkommer enligt rapporten följande orsaker:

- mobbing/utanförskap
- brist på pedagogiskt stöd
- vuxna som inte bryr sig

- dåligt bemötande i skolan
- bristen på hjälp vid långvarig frånvaro
- att skolan är för teoretisk och behovet av mer praktiska inslag
- stökig skolmiljö
- fel programval till gymnasiet
- NPF-diagnos som ej upptäckts
- dåliga hemförhållanden
- magont
- återkommande trötthet

Det som skrivs ovan kan vara till hjälp vid analysen av frånvarorapporteringen samt att upptäcka hinder för elevers skolnärvaro.

Kvalitativt uppföljningsarbete

För att kvalitetssäkra Håbo kommuns arbete med att minska skolfrånvaro är skolnärvaro en del i barn- och utbildningsförvaltningens systematiska kvalitetsarbete.

Så väl de universella insatserna som de åtgärdande behöver följas upp terminsvis. De universella insatserna redovisas genom att skolan inventerar vilka insatser som genomförts och i vilket syfte. Resultatet från Skolinspektionens enkät som genomförs för årskurs 5 och 8, vårdnadshavare samt personal kan ge en indikation om hur skolan har lyckats över tid med sina universella insatser.

Varje rektor ansvarar för att ha överblick över frånvarosituationen på sin enhet och att det finns rutiner på skolan för att följa upp frånvarosiffrorna en gång per månad. Detta för att tidigt kunna fånga upp elever med mer än 20% frånvaro. Vid slutet av varje termin redovisas frånvarosiffrorna tillsammans med en analys i skolans systematiska kvalitetsarbete (SKA). Den terminsvisa redovisningen utgör en del av skolans och huvudmannens systematiska kvalitetsarbete och redovisas i nämndsrapporterna för halvår ett och halvår två.

Kommungemensam rutin för ökad skolnärvaro

Den kommungemensamma rutinen bygger på 5 steg i närvaroarbetet. Rutinen skapar struktur i arbetet och tydliggöra ansvarsfördelningen.

Nedan finns en sammanställning av de olika stegen i arbetet.

1	2	3	4	5
Närvaroregistrera och uppmärksamma frånvaro	Analys av frånvaro	Kartlägga och analysera	Tvärprofessionella insatser och analys	Intensifierade insatser
Mentor/klasslärare	Arbetslagsträffar Mentor/klasslärare Arbetslagsledare Spec	Kartläggning av frånvaro Mentor/klasslärare Spec	Fördjupad frånvaroutredning EHT Rektor Kurator Mentor/klasslärare	EHT Rektor Kurator Mentor/klasslärare
	Konsulterande EHT (TSI) Rektor EHT TSI-kontaktperson		Skolpliktsanmälan*	Orosanmälan
		Skolsociala teamet*	Skolsociala teamet*	Skolsociala teamet*

*Skolpliktsanmälan gäller endast grundskolan.

* Skolsociala teamet som är ett samverkansteam mellan grundskolan (kurator) och socialtjänsten är under utveckling. Uppdraget som skolsociala teamet har kommer att formas under 2024. Tidpunkten för när skolsociala teamet kan konsulteras för insatser kan variera beroende på ärendets karaktär.

Orosanmälan

Orosanmälan sker i ett tidigare skede i processen om det finns omständigheter som väcker oro. Om ett ärende hamnar i steg 5 ska en orosanmälan göras. Orosanmälan ska innehålla en tydlig beskrivning av situationen.